

„Edinost“ izhaja vsako drugo in četrto sobota vsakega meseca in velja za Trst vse leto gl. 2 kr. — sunj Trstu po pošti vse leto . 2 . 40
 „ polu leta . 1 . 20
 „ četrt 70
 * Za oznanila, kakor tudi za „poslanice“ se plačuje za navadne tiskopne vrste:
 3 kr. če se tiska 1 krat
 7 2 krat
 6 3 krat
 Za večje črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri pošti, pod obokom tik Kalistrove hiše, na Belvederu pri g. Bertolinu, v okolici: Na Opčinah v loteriji, na Proseku pri g. Gorjupu, v Barkoli pri g. Ani Takan in v Bazovici pri Ani Tuš, v Skednji pri Fr. Sanein M. Magdalen z g. J. Ježu. Naročnina in vsa pisma naj se pošiljajo uredništvu v Trstu Via Ponte nuovo N.° 1—1080.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Dijije napadanje naših nasprotnikov.

Nezaslišano je nepravilno pisanje židovskih dunajskih časnikov proti sedanjem ministerstvu, ki Slovanom v Avstriji boljše bodočnost obeta. Kakor jezni morski valovi ob obrežje treskajo gromeč in šumeč, enak hrup delajo zmedeni ustavoverni časniki na Dunaju, hoteč državljane nadražiti zoper sklepanje miru v državi, kterege uže toliko časa pogrešamo. „Nova Preša“ izvlekla je vse psovke iz svojih grdih mlakuž, da bi oblatila to, kar sam vladar za pravo spozna in želi. Avstrijski Slovani smo prepohlevni in o burnih časih ne mislimo na prihodnost, ne porabimo prilike, kadar je ugodna. Je li mogoče, da pesčica Nemcev, katerim noben Slovan nikoli ni krivil lasu na njih glavi, boče nad nami posilno paševsko gospodovati? Sovraštvo do nas je pri njih tako vkoreninjeno, da jim je tradicionalna šega postalo psovaje Slovanov, ne gledé na to da smo vsi Avstrijani v celokupnem interesu drug družemu potrebni v splošno korist. Prederzno se nam večkrat očita, da smo neomikani in ne zmoženi omike. Kako hudobno in nesramno je tako blebetanje, to sprevidi vsak poštenjak. Da imajo oni narodne šole, literaturo in vse po svoji želji uredjeno, za to se imajo zahvaliti Slovanom, katerih pradedov prsi so cela stoletja ko zid raspostavljene bile, da polumesec danes iz gradu na Dunaju ne blisketa. Kri naših pradedov v potokih prelita je zidala Nemcem šole in vseučilišča, kjer so stoletja zajemali kulturo, ktero nam po vsej krivici danes usiliti hočejo češ, da nam brez nje ni živeti mogoče.

Meč Slovana je zlomil moč barbarju Turku, za kterege današnji dan simpatizira Madžar, sovražni nam soderžavljani Nemec in nemčur, narodni odpadek.

„Avstrijski Nemci bodo tlačeni“, tak krik se razlega brez prenehanja v židovskih časnikih, ki ne izhajajo kot glasila naroda, ampak kot židovska spekulacija.

Te verste čssniki so jutri pripravni po izgledu Judov onemu „hosana“ kričati, na kterege danes smerdljivo blato mečejo, ako jim se se sreberniki dobro plača.

Zgodovina piše z jeklenimi čerkami, potomci bojo stermeli nad našo borbo, čitajoč koliko muknam je prizadjala nasprotna gospodujoča nemška stranka. Bodimo potolaženi,

saj tega ne moremo zgubiti, kar nam je Bog dal in narava podarila, prej ali slej moramo cilj doseči, naj liberalni (?) Nemci tudi vse svoje zvijačne in lažnjive besede porabijo!

„Naredite mir mej narodi“, glasi se iz prestola, in ta glas izvršuje se urnim korakom. Ovire se sicer delajo mnoge in sumničenje ne neha, da nameravamo mi: panslavizem, tlačenje nemškega elementa, razdor države, in Bog vedi kaj še vse!

Ko je bila nemška liberalna stranka na krmilu, spravila je Avstrijo na rob propada, a o pravem časa je modri vladar to sprevidil, in tedaj odpravil nezmožne krmilce, da ne pade državna ladija v brezno.

Pod gospodstvom Nemcev ima Avstrijo žalostno zgodovino: Zgubljenje dežel, več puntov in nesrečnih bojev, velikanski naraščaj državnega dolga, razcepljenje države v dve polovici, da se obe v dolgovih topite. Pod pokroviteljstvom gospodujočih nepravičnih Nemcev zgubila je mogočna Avstrija terdno zvezo z Rusijo, ktere prijateljstvo je pogoj za obstanek Avstrije. Sedaj kričajoči Nemci zakrivili so, da se ubogemu kmetu in davkoplačevalcu od leta do leta doklade na davek nalagajo, da ne mora ne živeti, ne poginoti. Ravno ti gospodujoči Nemci so prouzročili, da pogostoma boben poje in se grunti na dražbi prodajejo, ker ubogi kmet ne more kje denara za davke vzeti. Ta stranka, ktere nas Bog reši, toži čez nas; uzrok tožiti imeli smo dosihmal mi ali nam so se mašile usta, da ni zdihljaj Slovana v javnost prisel.

Upamo da besni kričajoči presvitlega vladarja ne bodo odvrnili od blagega dela, ktero je počel.

Sedanje ministerstvo pa, ktero je Njih Veličanstvo pozvalo peljati državni voz na boljo pot, naj izvrši svojo nalogo, to je naj naredi mir mej avstrijskimi narodi!

Dopisi.

Na Samokovskih planinah na južni srbsko-turški granici.

Dne 1. avgusta 1879.

Dragi brate!

Znam da si misliš, ka sem moja rojstno domovino vže davno pozabil, ker se vsakega pol leta Vas enkrat spominjam — Ali veruj, v teh priikah kakor se jaz vže

od februarja tukaj na sami granici znajdem, težko imam toliko časa, da bi vse svoje misli, in občutke za nekoliko minut, samo svoji mili domovini, svojim dragim znancem na sinjih obalih Adrije in Soče žrtvoval. — Čeravno sem tedaj vže nekoliko dolgih mescov v tej strašni pustinji, kjer je i sama komunikacija vrlo težavna, dobivam našo „Edinost“, še precej redno. Veruj da mi ni mogoče opisati vtiska na moje srce, kadar tako oddaljen od milih slovenskih goric, tam blizo kosovskih ravnin v materinem jeziku kaj čitam. Da, res je, tudi tukaj solnce gre okrog, dolino vidim hrib in log, ali naše solnce lepše blišči, naš hrib in log lepše zeleni. Alj vendar ne misli dragi Ivan, da v tej strašni pustinji po domovini žalujem, ne saj po mojem mnenju domovina Slovcu je celi slovanski svet, „Slovan povsod brata ima“, na Labi, na daljnem Uralu, pa i na sivem Balkanu, jedino to me žali, kor sem tukaj od sveta (rekel bi) čisto oddaljen, pa nejmam človeka, s katerim bi pametno reč spregovoril, tedaj si lahko misliš s kako radostnim srcem od besede do besede našo „Edinost“ prečitam. Ta dan, kadar me „Edinost“ ali pa naša „Soča“ na Samokovskih višinah obiše, računim za velik praznik, ter se nebi z nobenim madžarskim velikašem v zadovoljstvu menjal. Samokovske planine, to so oni tužni vrhovi, kjer je v zadnjem srbskem boju toliko in toliko naših hrabrih junakov za slobodo bratovske srbske zemlje svoj dragi život žrtvovalo.

Tukaj na teh višinah vtaborjen je branil Hafis-Paša s 24 bataljoni redne turške vojske dolini Bajnsko in Kosajnico, iz katerih poti na rodovitno Kosovo polje držijo. Vsi napadi junaških brigad Rudničke, Jagodinske in Belgradske pod komandom sedajnega generala Lešjanina odbiti so bili z velikimi žrtvami od junaških turških nizamov, in še le potem, ko so se bajoneti oddelka Horvatovičevega blizo Priština zabliskali (pri Giljanih), pobrisali so jo Samokovski Turci črez hribe in doline, ker vsled obhoda slavnega Horvatoviča grozila jim je poguba.

Vsled zadnjega naglega napada Arnavtov na Kursumljo, ktera na podnožiju Samokovskih planin leži, vzdigneni so obkopi, pripravljena sredstva v brambo na Samokovu in na krajni točki na Prepolcu, ter držijo se tukaj posadke regularne vojne; ker

je naš bataljon (7.mi) vže od februarja tukaj, imam čast vže pol leta te divne višine z eno četo v slučaju napada braniti.

Kar se Arnavtov tiče, res so junaci, in delajo nam dosti skrbi — v teh samotnih krajih odgojeni, brez vsake človeške politure ali omike, v resnici so divji in strašni ko zverina. Arnavt svoj život ne računa, osveta mu je sveta stvar, kdor njemu živ v roke pade, tega čakajo naj grozovitoje muke, pa i mrtvega na miru ne pusti; vsaj si s tem srce ohladi, da mu glavo odseka. V boju je gibčen kakor mačka, hraber ko lev, izdržljiv tako da mu je ena pogača dovolj za teden dni; mrzi ptujca, in vsakega izobraženega človeka, vidi se brez vsakega človeškega občutka, po živinsko odgojen živi zadovoljen v teh divjih šumah in gorje onemu, kateri bi se predrznil v njegovih od vsake kulture in civilizacije oddaljenih puštinah prikazati! No, kakor pa ti poznato bode, živelo je v delih od srbske vojske vzetih, osobito v topliški dolini na tisoče Arnavtov; vsi ti so o prihodu Srbov v zadnji vojski, zapustivši svoja ognjišča, na Kosovo vtekli, ker veliki sili bi se i brezuspešno protivili; odkar pa je po boju granica na Prepolcu postavljena, in tedaj cela toplička dolina Srbiji pripada, so vsi v tej dolini živeli Arnavti brez hiše in kuče ostali. — Dokler ni bila granica od mednarodne komisije odločena, so se nadjali, da, čeravno so naše straže na Prepolcu in Sekirači stale, neče njih rojstna domovina nikdar Srbiji prepasti, — ali zdaj je ta op izgubljen, — zato so pa v zadnjih časih nemiri nastali — saj je Arnavtom osveta — sveta stvar; — do zdaj napadali so po hajduški, jedini napad na Kuršumljijo bil je važnosti, ker bilo jih je okoli 2000, pa i tje ne bi bili dospeli, ako nebi naše vojske premalo bilo. — Le kratko so se v Kuršumljiji zadržali, ker je bila pomoč ob času na mestu. V hajduškem napadanju so veštaki, pa saj jih je sama narava zato priredila. V velikih masah za operacije v vojnem smislu so nespособni, ker nejmajo vodnikov.

Pri vseh njih dobrih hajduških lastnostih so vendar vže marsikaterkrat z glavami dobro plačali — vidi se pa, da še jim ni dovolj — „dokler se jim ne bode enkrat dobro pameti pomerilo“ (tako pravijo naši Srbi). Iz vsega tega se bode pa tudi lahko kaj važnejšega izrodilo, — saj v takih okolnostih je verjetno, da bodemo primorani jih okoli Prištine, in Prizrena poiskati; — ako bi pa do tega prišlo, onda z Bogom sladki mir, kterege so Berlinski konferencarji po Balkanu razbobnali! Jaz bi svetoval tem potentatom, da bi ta njih izkrojeni Berlinski piškavi traktat sami osebno Arnavtom obznanili, — mogoče da ne bi bilo brez uspeha, — saj bi se toliko doseglo, da ne bi se nobeden od njih v svojo obljubljeno deželo z glavo vrnil; imamo lep primer na žalostnem dogodku z Ali pašem. Kar se pa nas tiče, — želimo mir, — ako ga pa na lep način ne moremo zadobiti, — ga hočemo s puško v rokah poiskati, — saj je Kosovo naša dedovina.

Toliko za zdaj o tej stvari; ako Bog da, kakor se imam tudi nadjati, da bodem od tukaj premeščen, imel bi saj onda več časa, da ti poročam — ali zdaj je zelo težko!

Iz Sv. Marije Magdalene 3. Septembra.

Kakor povsodi, tako tudi nas tukaj snša neusmiljeno tare. Naši pridelki so uničeni; na zemlji ne bo tukajšni kmet čisto nič pridelal, trta pa tudi prav malo obeta ker grozdja se je koj spomladi malo prikazalo, potem pa sta bolezen in hud pristik suše še to malo, kar je bilo, uničila. Pomnjanje vode za vsakdanje potrebe je občutljivo. Če ne bo v kratkem dežja, da vsaj jesensko zelenjdo okrepi, bo tukaj prinasa huda. Tukajšni kmet še v dobnih letih težko shaja, in se nar več na zaslužek v mestu zanaša; ah žalibože da še pri najboljši volji še delavec opravila dobiti ne more, ker je sploh napaka, da se vedno tujcu prednost daje. Edini zidarji imajo vendar še zaslužek, ker noben tuje jim ni kos. Tudi dninarji, kdor se hoče celi dan za 90 kr. na solcu peči in pretežko breme nositi, dobijo delo; pri kupčiji pak in po magazinih nabajajo se sploh tujci, ki mastne plače uživajo. Da ne bi pa sploh, in vedno pri trgovcih to napako iskali, da tujce v službe jemlje. naj bo rečeno, da so si tega naši domačini tudi sami krivi, kajti *okolčan ni stanoviten*; ker je par goldinarjev v soboto potegnil, ne gre na delo, dokler jih ne zapije. V soboto zvečer in celi dan v nedeljo so krème prepolne, in če kak groš ostane, more se še v ponedeljek napraviti, brez da bi se na delo mislilo, mej tem ko je furlan se svojo vsakdanjo „ratio“ polente zadovoljen, in ostali zaslužek v domovino pošlje. Naj bi okoličani vendar le enkrat k pameti prišli, in zvesti bili svojemu poslu, ker le to je edini pomoček, da bi tujce izpodrinili. Vse upitje „proč z Italijani“, je zastoj: Zvestoba delavnost in treznost je *prvo* zdravilo zoper naše nadloge.

Naj še nekaj povem. Pred malo časom smo tukaj vdobili novega krajnega predstojnika. Kdo je to? bi marsikateri pital. Mož italijanske krvi, rojen Tržačan, kateremu je res za blagortukajšnih prebivalcev veliko mar. V tem malem času njegovega poslovanja se mu ne more, se ve da, veliko zaslug pripisovati; ali njegova marljivost do zdaj kaže, da ima skrb za svoje seljane kakor do zdaj noben njegov prednik. Tudi sem imel pred nekoliko dnevi priliko, z njim občevati in slišati iz njegovih ust izraz, da misli pri magistratu posredovati, naj bi se postavila tukaj za otroke šola (samo ne italijanska!), ker tako oddaljene šole pri Sv. Jakobu in v Skednji niso temu kraju čisto v nobeno korist; spozna pak sam, da prva podlaga omiki je šola.

Tudi mi je ta mož obetal, da bo sčasoma skrbel za druge naprave, ki bodo tukajšnjim prebivalcem jako koristne.

Mož je jako priljuden, in tukaj sploh priljubljena oseba, in upati je da njegovo

posredovanje pri mestnemu županstvu ne bo brez uspeha ostalo.

Še moram nekoliko po svoji navadi podregniti. Ko sem en dan z nekaterimi kmeti tukaj občeval, in ko smo se ravno o novem njih predstojniku menili, mi kmet reče, da se imajo za to dobroto edino le gospodu Nabergoju in Nadlišku zahvaliti, ki sta si prizadevala za njegovo umeščenje. Jaz pak odvrnem: „Kako da ravno Nadlišku, saj on ni vaš svetovalec ampak Str . . .“; uni pa odvrne: „ja kaj on mara za našo mizerijo.“ Paf! tu ga imate! zakaj ste ga pa volili? Molčal je mož. —

Postopač.

Opčine, 10 sept.

Zadnje, dui minolega mesca slo je sedem fantov iz Trebiča na Opčine vasovat; ka to tamošnji fantje zvedo, slo jih je kakih 20 dobro oboroženih na cesto pod Bane čakati, da jih pretepejo. Trebčani nič hudega sluteči, šli so mirno domu, dokler jih niso Openski napadli, ali vendar so se ubranili čeravno v malem številu, ter u beg pogнали vso opensko kerdelo. To je gerdo, da se sovražijo fantje dveh sosednih vasi, iz takega sovraštva izvira vse hudo. Openci in Trebčani, podajte si roke in bodite prijatelji, da ne bojo mogli nam nasprotniki očitati, da je v tr. okolici še vse sirovo. Mi ne zagovarjamo tu enih ne drugih, ampak, obžalujemo da se take stvari še pripetijo mej našimi domačini. Naj ostane še dalje dobro prijateljstvo mej obema vasema.

Kritični politični pregled.

V Lincu se je zbralo 31. aug. nad 70 nemških poslancev, kateri so napravili zoper vlado demonstracijo. Zdaj notranja politika miruje in grof Tafe dobiva iz Češkega mnogo zaupnic.

Znano je, da je Avstrija zadobila vsled beroliuske pogodbe oblast, zasesti Bosno in Hercegovino, kakor pokrajino Novibazar. Naša vojska je terčila na upor in bilo je veliko prav krvavih bojev prej, ko je zasedla obe dve deželi. Iz raznih uzrokov ni se lani v maširalo dalje v Novibazar ampak se je odložilo na dalje.

Treba je bilo posesti te pokrajine, ker Turek ni vstanu v svoji deželi red vzdrževati. Naša vojska je v številu 5000 mož 8. t. m. na dveh krajih iz Bosne prekoračila mejo, in prodira brez upora od strani Turkov, dalje proti Mitrovici.

Angleško poslanstvo v Kabulu, 67 oseb, bilo je od upornikov napadeno v poslanski hiši.

Ves dan so se hrabro branili, dokler jim Afgani niso hiše užgali. Zdaj so proderli z meči v roki ven, in se hoteli tako rešiti, pa bili so vsi pomorjeni.

Vstaja raste, in zdaj je vsa zveza mej glavnem mestom Kabulom in mejo proti Indiji pretergana. Za Angleže napočil je pla-

čilni dan, kar so v Indiji zakrivili se svojimi grozovitostji.

Černogorski knez se je bavil en teden na Dunaji, in bil z vsem častmi kot vladar sprejet. Nemški listi so ga po navadi napadali in sumili, kakor vsakega slovanskega vladarja. — Vernol se je v četrtek večer z berzovlakom v Trst, ker je bil od velike množice navdušeno sprejet in prenočil je v gostilnici „de la Ville“. Šel je potem na vojno ladjo, ktera ga je v Kotor odpeljala. Vse občuduje lepo čversto postavo in prijazno vedenje hrabrega kneza. — Mej nemškimi in ruskimi časopisi vnel se je hud prepir, državna kancelarja Gorčakov in Bizmark si ležita v laseh; pa kar sta stari Viljelm in ruski čar v Aleksandrovu v kup prišla, ni se bati, da bi imela ta svaja hude nasledke. Na Tnrškem še ne bode miru, vlada pošilja vedno obilo vojske v Rumelijo in žuga Bolgarom, nezadovoljnost raste mej Mahomedanci in Kristjani.

Polkovnik Haimerle, prej ud avstrijskega poslanstva v Rimu, izdal je knjigo, v kateri razkriva svetu vse naklepe in demonstracije laških „iredentarjev,“ in jim potegne neusmiljeno hinavsko šemo raz obraza.

Zaradi tega je nastala na Laškem velika razburjenost, in stranke se krivijo in trgajo med sebo.

Domače stvari.

Deputacija političnega društva „Edinosti“ pod vodstvom g. državnega poslanca Nabergoja in obstoječa iz sledečih gospodov: Št. Nadlišek, J. Dolinar, dekan Jan, J. Primožič, J. M. Purič, in G. Sterle, izročila je g. ces. namestniku baronu Pinu v pondeljek adreso. Bila je v krasnem albumu umetno narejena G. Nabergoj nagovori, ko se je deputacija v red postavila, namestnika z jedernatim govorom povdarjaje zasluge njegove, da je pravičen vsem strankam bil, in s tem tudi Slovencem, kar do sedaj še noben namestnik tako. Izrekel je obžalovanje, da se oddali iz naše srede, kar mi Slovenci grenko občutimo. Prosil je nadalje njih prezvišenost, da bi nas zanaprej v vsaki priliki zagovarjali in imeli v spominu. Djal je dalje: „Teržaški Slovenci bomo vedno hranili sočutje do Vaše prezvišenosti; Bog vas ohrani še mnogo let, in naj se spolni želja, da bi se zopet med nas vernoli. Na to Nabergoj poda adreso, ktera se tako le glasi:

Vaša Prezvišenost!

Odbor političnega društva „Edinost“, zvedevši, da je blagovolilo Njegovo c. k. apostolsko Veličanstvo Vašej Prezvišenosti podeliti drugo odlično mesto, sklenol je v seji dne 16. t. m. soglasno, izreči Vam gorko zahvalo za ljudomilo požrtvovalnost i blagonosno pravičnost, katera je bila Vašej Prezvišenosti zvesta vodnica v vladanji primorskih dežel.

Odbor tedaj prosi: Blagovolite, Prezvišenost, sprejeti to odkritosrčno zahvalo

zagotovilom, da ostanete, če tudi daleč od nas, vsem Slovencem na Primorskem v nepozabljivem spominu, ker ste jim bili pravični. Pravičnostjo ste jim v težkih časih lajšali stanje, pripravljali boljšo bodočnost ter krepili vez, ki nas veže na domovino i presvitli habsburški prestol.

Bog Vas ohrani še mnogo let državi i cesarju!

V Trstu, dne avgusta 1879.

Odbor političnega društva
„Edinost.“

Gospod namestnik baron Pino odgovori giujen: „Iz srca rad sprejemem izraz vaše hvalečnosti, izrečem vam, da se težko ločim iz kraja, ki mi je bil moja druga domovina; toda poklican sem od Njih Veličanstva na drugo mesto. Bodite zagotovljeni slavna deputacija, in povejte to vašim okoličanom, da bom globoko v srcu hranil Vaš spomin. Slovani Primorski imajo važno nalogo in položaj, pozivljam vas torej, da še zanaprej vedno terdno za državo in cesarja stojite v udanosti in zvestobi, ktera diči primorske Slovence. Z Bogom dragi!“ In namestnik se je vsakemu podavši roko ginjen poslovil.

Na c. k. pripravnici za učiteljska isobraževališča v Dolini, se začne šolsko leto s oktobrom. Učenci se upisujejo tekoči mesec. Voditeljstvo c. k. pripravljavnice v Dolini, dne 10 sept. 1879.

Šolnina. Njih Preuzvišenost gospod minister za uk in bogočastje je naročil z ukazom od 7. Julija t. l. št. 10451, da se ima na državnih ljudskih šolah v Trstu, začeni od šolskega leta 1879/80 naprej, pobirati šolnina po 3 gl. za polovico leta od vsacega učenca in učenke. Sicer ima pa c. k. namestništvo kot deželna šolska oblastnija pravico, pridne pa uboge učence in učenke, ki se dobro obnašajo, popolnoma ali od polovice šolnine oprostiti. V Trstu dne 28. avgusta 1879.

„Slovansko podporno društvo“ v Trstu. Vsim č. č. udom podpornega društva se daje na znanje, da so ravnokar društvene knjižice došle iz tiskarne, in se dobivajo pri društvenemu denarničarju gospod Fr. Žitku, Corsia Stadion št. 1, vsaki čas. Kdorkoli se hoče v društvo vpisati, mora plačati 1 gl. vstopnine, in 10 kr. za knjižico. Delavci slovanske narodnosti v Trstu in okolici! pristopite obilno v društvo, da se bode tudi vam lahko v nesreči pomagalo; vidite, kako si drugi narodi pomagajo, le naš je zapuščen, čemu pa smo sami krivi, kajti bili smo brez edinosti.

Lep izgled!! Banka Slovenija razpošilja zavarovančem po okolici pisma v blaženi nemščini, ktere tukaj gotovo noben okoličan ne razume. Obžalujemo, da banka, ktera je uže toliko škodovala narodu, še v zadnjih pojemkih nas z blaženo nemščino nadleguje. Kaj ne bode še konec červa, ki se je v slovensko meso zagrizel, in nas ob teko ogromno svoto deuarja spravil?

Prilagoditve na Proseku in v Dolini. Šola je temelj ali grunt blagorja vsace me narodu; kteri narodi svoje sinove šolati dajo, so izobraženi, in svobodni in bogati. Na Proseku se je odprla, ravnokar pripravnica v kateri se zamorajo slovanski sinovi pripravljati za učiteljsko šolo v Kopru, ali pa se za gospodarstvo in dom dalje podučevati. Slovanski starši iz okolice tržaške in od drugod, dajte vaše sinove v šolo na Prosek, da jim s tem pripraviti, boljše stanje; bojo vam vedno hvaležni, še ko boste v grabu spali. Naše politične prijatelje in slavno duhovščino pa prosimo, da opominjajo starše, kteri imajo talentirane otroke, naj jih pošljejo v šolo na Prosek. Poduk bo njih prava dota, ktere ne morajo ne tatovi ukrasti in ne ogenj požgati. Uže se ponaša okolica z nekterimi učitelji; ki so Istos zapustili z dobrimi spričevali Kopersko pripravnico, ali to je za 45000 ljudi prebivalstva vse premalo; koliko se dobrih talentov pozgubi zaradi malomarnosti staršev. Ta naša opomba zadene v prvi versti ravno tržaško okolico, ktera do malo let sem ni skoro nič svojih sinov v sredne šole pošiljala. Bog daj da bi ta poziv našel dobre tla in obrodil krepak sad! — Brežani! pripravnica v Dolini pa je za Vas velika dobrota, lahko Vaše sinove iz bližine posiljati v šolo; ne zamudite tudi vi Ricmanci, Boljunci, Zaborščani, Žavljeni, Ospovci in sosedje ugodno priliko, pošiljajte vaše sinove v dolinsko izobraževalnico, da ne bojo enkrat, za vami godrnjali rekoč: Naši starši so nam krivi, da smo tako nevedni in neizobraženi! —

Občni zbor političnega društva „Edinost“ za Primorsko 7 t. m. v Sežani je bil dobro obiskau, vdeležilo se je zbora čez 60 udov in nekteri rodoljubje. Zastopane so bile vse tri primorske pokrajine, naj odličnejše domoljube je poslala Goriška, in sicer bila sta g. g. E. Klavžar iz Gorice, in g. Devetak iz Tolmina. Istra poslala je svoje nevtrudljive boritelje; kdo ne pozna verlega g. dekana Jana v Dolini in njegovih seljanov? Iz daljnega Klanca počastil nas je g. Metlika, tergovec. Iz Krasa prišli so naj odličnejši možje, iz Divače in tamošnje okolice nij manjkalo rodoljubov, kteri so gotovo vsega spoštovanja vredui. Trst in okolica sta tudi poslala svoje kerdelo. Zborovanje je bilo živahno in redno. Volitev odbora se je na predlog g. Žvaba soglasno veršila. Odbor obstoji iz mož, kteri so nam porok, da bode društvo uspešno delovalo. Po zboru je bil skupni obed, pri kterem so se veršile jedernate napitnice, in pevski zbor iz Rojana prepeval je mej obedom lepe slovanske melodije.

Po ko nčanem obedu vzdignola se je vsa množica, in spremila je verlega g. župana domu, pevci pa so popotnico pevali. Sežanecem gre vsa hvala, da so društvenike tako prijazno in gostoljubno sprejeli; politično društvo bo gotovo še večkrat priliko imelo zborovati v prijaznem narodnem tergu.

Slabi nasledki gospodarstva mestnih očetov se dan na dan bolj čutijo. Revni ljudje

pretijo in se jezijo, ko morajo po 2 solda na vsak gl. doplačati gospodarjem, posebno jih peče letna penzija (4000 gl.) bivšega župana.

Volilci! zdaj se vam naj odprejo oči, ki se po sladkih besedah od progresovcev zapeljati daste. Da bi bili pred nekterimi leti poslušali naš glas, danes bi ne bilo toliko dolga v tržaški občini in tudi ne krvavih doklad. Zdaj vidite kaj je ona stranka, in kak napredek je po svoji liberalnosti naredila.

Zatoraj vam priporočamo previdnost in doslednost, šola je draga in bridka, ako tržaške volilce še to ne bo izmodrilo, potem ni pomoči.

Pogorela je minoli petek v Skorkoli hiša nekemu Furlanu; škode ima boje 10,000 gl. (?), a bil je zavarovan.

Nekteri se čudijo, da so v okolici Furlani, in da imajo toliko krav, ter preskrbijo z mlekom bližne hiše in mesto?

Okoličani vzamite si te Furlane v izgled, in posnemajte jih, potem gotovo ne bode imel ptujec v okolici prilike, se v gnezditi. Bodite bolj varčni in boljši gospodarji sicer bote napredovali čedalje bolje — po rakovi poti.

Poročili so se minoli mesec g. Jakob Klemenc in Marija Vesel, ter g. Ivan Pekič in Julijana Vesel; obadva gospoda sta narodnjaka in tergovca v Trstu. Čestitamo vsem štirim iz srca, želeč jim blagor in srečo!

Mestni zbor je namenil minoli terek svojo sejo imeti, pa zbralo se je tako malo število svetovalcev, da še zborovati niso mogli, in seja je morala odložena biti. Kaj ne, to so marljivi gospodje?!

Suša vedno huje pritiska, večkrat se na dež pripravlja, pa vselej nadležni veter use prežene in še zemljo huje posuši. V Istri bo v zimi najbrž lakota, ker ne bo živeža ne za ljudi, ne za živino. Grozdje je slabo, bolno, in vode od dne do dne bolje primanjkuje. Mestni očetje poskrbite vode v bogato mesto!

Domači delavei ne dajo več nikakoršnega povoda tukajšnjim laškimi listom, da bi zabavljali čez nje. Stvar pa še ni rešena, kajti neka tiha pobitost vlada mej nijmi, ker še iz daljne ptuje Italije vedno mnogo nepoklicanih delavcev službo dobi. Enkrat bode treba stvar temeljito rešiti. Mi imamo domačinov dovolj brez dela, zgolj vojakov z družinami, kateri stradajo, da se Boga usmili, in če grejo za delo vprašat, zaverne jih kak ošaben „iredentar“, da so „ščavi“ in da naj grejo na Kranjsko. Kedo bi se ne jezil pri tacem žaljenju? koliko je pa naših delavcev v Italiji? in zakaj bi Italija svojih sinov ne preživela, saj jo prismojenci lahončiči hvalijo, da se od medu in mleka cedi? Mi svetujemo domačim delavcem brez razločka narodnosti, naj se dostojno vedejo, mirni in prijazni bojo z vsacim, ter naj ne dajo nikakoršnega povoda

h pritožbam; stvar se bo morebiti počasi na bolje obrnila.

Knjižica, katero je baron Haimerle na svitlo dal o rovarijah in položaju v Italiji, naredila je mej našimi tržaškimi lahončiči neprijetu ntisk. Pri vsaki priliki te baže vitezi pripovedujejo, kako bo Italija katero drugo oblast pridobila, da jej pomaga odtrgati Trentinsko in Trst. Nek laški list v Piacenci se huđuje nad „Sl. Narodom“ zaradi članka, v katerem opominja vlado, naj nam Slovencem da več svobode, da bomo terdneje stražili južne meje. Zraven pa navede sočutje ki so je pred tremi letni. Lahki za brate (?) Slovane gojili. Mi dobro poznamo laško sočutje, in zlasti tržaški Slovenci smo je že pogostoma pokusili!!

Tatvina na železnici. Minoli teden je nek laški konduktor mej Nabrezino in Trstom v vagou en „kofer“ neke Angličanke odperl, in hotel iz njega blago vkrasti. Zapazili so ga drugi tovarši in v Trstu policiji izročili. To je uže drugokrat, da so laškega kradljivega konduktarja ugrabili.

Poročilo

o XXI. zboru političnega društva „Edinost“ za Primorsko v Sežani 7. Septembra 1879.

Predseduje g. predsednik, državni poslanec Nabergoj, zapisuj tajnik g. Dolinar, vlado zastopa g. komisar Fabijani.

Sežanski župan g. R. Mohorčič pozdravi zbrano občinstvo in se zahvali za skazano čast, da si je društvo izvolilo Sežano za zborovanje.

G. predsednik Nabergoj pozdravi došle ude iz vseh treh primorskih dežel, in izrazi svoje veselje nad obilnim številom došlih udov, in to odličnih ter inteligentnih. Preide se na dnevni red.

1. točka je prošnja do državnega zbora naj bi se brambovske postave tako predručile, da bi bili prosti vojaščine učitelji, bogoslovci, dijaki visokih šol in edini sinovi starišev, če še tudi nema oče 70 let.

Tajnik Dolinar prebere načert prošnje in g. predsednik odpre debato.

G. L. Žvab se oglasi za besedo, in povdarja, da je brambovska postava uže tako urejena, da učitelji le takrat h vojaškim vajam gredo, kadar so počitnice; tedaj je on za to, da naj ta točka u prošnji odpade. Pri glosovanji je bil predlog z večino glasov sprejet in 1. točka se je izpustila.

2. točka, naj bi bili bogoslovci vojaščine oproščeni.

G. R. Mohorčič se oglasi k besedi; on je tega mnenja, da naj bi bili bogoslovci kakor drugi k vojakom uzeti, pa ako doveršijo svoje študije, potem vojaščine oproščeni in pojasni svoj predlog.

G. Gorjup, deželni poslanec podpira Mohorčičev predlog.

G. dekan Jan iz Doline navede uzroke, zakaj je ravno pomanjkanje duhovščine veliko, namreč najbolje zaradi slabe plače in to mnogo mladenčev adverne od duhovskega stanu.

G. Žvab L. se ne vjema s predlogom g. Mohorčiča, pa ko mu ta zopet pojasni svoj predlog, bil je zadovoljen.

G. predsednik da Mohorčičev predlog na glasovanje, in bil je soglasno sprejet.

3. točka prošnje, naj bi bili dijaki visokih šol oproščeni vojaščine.

G. Mohorčič pojasni, da je brambovska postava nato uže gledala, da je vsakemu dijaku dovoljeno, kot enoletni prostovoljec v vojaščino vstopiti.

H vojskinci vajem pa so taki le v počitnicah klicani. Ako bi bili dijaki visokih šol vojaščine prosti, odozamemo s tem armadi vso inteligenco in bi natak način zopet kak Königgrätz doživeli.

G. L. Žvab je istega mnenja, on podpira Mohorčičev predlog, da naj ta točka od pode iz prošnje. (Dalje prihodnjič).

Zahvala.

Za gostoljubni sprejem v nedeljo od strani Sežančanov in g. župana Mohorčiča izreka serčno hvalo.

Rojanski pevski zbor.

Prodajo „mlatilnih strojev“

(Dreschmaschinen)

od dobro znane fabrike

ENRIKA LANZ-A

iz Manheima na Nemškem, je za Gorenjsko stran na Kranjskem prevzel

JOSIP DEMSCHER

v Železnikih (Eisnern),

in vabi toraj na obilno naročbo ker stroje prav po ugodni ceni oddaja.